

Nr 373.

Av herrar Lindén och Norman, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående riktlinjer för det svenska skolväsendets utveckling.

Vid 1949 års riksdag avgåvo undertecknade en motion, I: 92, med yrkande »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning med förslag till allmän organisation av övningslärartjänster vid folkskolan». Yrkandet åsyftade i första hand undervisningen i gymnastik med lek och idrott.

Statsutskottets yttrande härom blev riksdagens beslut. Häri säges: »Vad beträffar motionen I: 92 torde de i motionen avhandlade spörsmålen kunna bliva föremål för bedömande först sedan ställning tagits till den aktuella frågan rörande folkskolväsendets framtida organisation».

När nu Kungl. Maj:t avgivit proposition till riksdagen »angående riktlinjer för det svenska skolväsendets utveckling», anse vi det lämpligt, att samma fråga i anslutning till statsutskottets uttalande tages under förnyat övervägande.

Det föreligger nämligen en så uppenbar brist på gymnastikkonsulenter och -instruktörer, att denna brist snarast bör fyllas. Enligt vår mening kan en sådan utvidgning genomföras utan att föregripa skolorganisationens framtida gestaltning. Den snarare kan få betydelse som ett grundläggande moment för dess formgivning. Proposition nr 70 saknar icke motiveringar i sådan riktning för förekommande fall (jfr s. 7, andra st., s. 370, tredje st. m. fl.).

Vi finna de erinringar i denna fråga, som framförts av Svenska gymnastikdirektörsförbundet i hög grad befogade.

Önskemålet om fackhjälp i gymnastik vid folkskolan har hävdats alltsedan 1860-talet och är allttjämt aktuellt. Folkskollärarna, som ju i regel själva måste bestrida undervisningen i gymnastik med lek och idrott, ha i olika sammanhang starkt hävdats behovet av sådan fackhjälp. Detta behov har i de större städerna alltsedan 1900-talets början i alltmer ökad utsträckning tillgodosetts genom kommunalt anställda gymnastiklärare och -instruktörer.

För landsbygden och i allmänhet mindre samhällen är emellertid önskemålet om sådan hjälp allttjämt aktuellt, och många äro de framställningar som Svenska gymnastikdirektörsförbundet efter indragningen 1932 av gymnastikinspektörsorganisationen gjort i denna angelägenhet.

Det är uppenbart, att som hittills två gymnastikkonsulenter omöjligt kunna fylla alla hithörande uppgifter.

Det är en känd sak, bl. a. av våra militärläkare, att t. ex. landsbygdens ungdom behöver effektivare hjälp än vad den nu får. Det är också känt, att en god kroppsutbildning lättast främjas under uppväxtåren, då kroppen är mera plastiskt bildbar än senare. Det är icke oväsentligt, vilka övningar och metoder som väljas för att på bästa sätt främja en harmonisk kroppsutveckling.

Fackhjälp i gymnastik är både en individens och en nationens angelägenhet. En organisationsplan, omfattande landets alla skoldistrikt, bör därför snarast möjligt uppgöras. Alla skoldistrikt böra tillförsäkras hjälp av gymnastikinstruktörer i form av demonstrationer, råd och anvisningar. Organisationen bör vara så smidig, att den utan svårighet kan anpassas efter lokala förändringar inom skolväsendet och möjliggöra nya kombinationer. För den skull vill det utan anspråk på slutgiltighet synas, som om en lämplig organisation skulle kunna skisseras på följande sätt:

Riket indelas i gymnastikinstruktörsområden, förslagsvis i lämplig anslutning till folkskoleinspektörsområdena; för varje sådant område tillsättes en väl kvalificerad gymnastikinstruktör med till en början uppdrag att inom sitt område instruera och demonstrera dagövningar, i vederbörliga lindriga fall ge anvisningar om specialkorrektioner och individuella modifierationer o. d. samt att hålla instruktionsmöten med lärarna, förutom i gymnastik även i lek och idrott, varvid bl. a. simundervisningen särskilt bör beaktas.

Instruktörstjänst bör i lämpliga fall kunna kombineras med lokal tjänstgöring i folkskola. Instruktörerna böra vidare samarbeta med vederbörande folkskoleinspektörer, klasslärare och skolläkare. I tjänsten bör ingå skyldighet att giva särskilda lektioner i speciellt korrektiv gymnastik för relativt svåra fall.

Genom en sådan organisation som den ovan skisserade komme rikets alla folkskolor att få den fackhjälp i gymnastik som de behöva. En dylik organisation har länge nog låtit vänta på sig.

Med återopande av vad som ovan anförts få vi därför föreslå,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t ville hemställa om en skyndsam, förutsättningslös utredning angående konsulent- och instruktörsverksamheten inom rikets alla folkskole-distrikt.

Stockholm den 28 februari 1950.

Lars V. Lindén.

David Norman.